

Møtereferat – Møte 2/2017

Sak:	Oppfølging av Statnetts utøvelse av systemansvaret i drift		
Møtedato:	15.11.2017	Kl.: 09:00-11:00	Sted: Statnett, Nydalen
Møteleder:	Astrid Ånestad	Referent:	Ragnhild Aker Nordeng
Til stede:	<p>Statnett: Tom Tellefsen, Idar Gimmestad, Arne Kjell Nystad, Nils Martin Espegren</p> <p>NVE: Christina Sepúlveda, Lars Ekern, Astrid Ånestad, Stian Henriksen, Ingrid Haukeli Endresen, Ragnhild Aker Nordeng</p>		
Fraværende:	Torfinn Jonassen	Dato/sign.:	
Saksnr:	NVE 201700007	Arkiv:	
Kopi:	Torfinn Jonassen, Tore Langset, Vivi Mathiesen		

Nr.	Dagsorden:	Ansvar
10. 2017	<p>Godkjenning av agenda</p> <p>Agenda godkjent.</p> <p>Statnett har et punkt til eventuelt om betaling av flytting av driftsstanser. NVE har flere punkter til eventuelt.</p>	NVE/ Statnett
11.2017	<p>Orientering om forhold i drift og utøvelse av systemansvaret</p> <p><i>Større driftsforstyrrelser:</i></p> <p>Statnett orienterer om større driftsforstyrrelser siden sist oppfølgingsmøte. Det orienteres om tolv ulike hendelser. NVE stiller oppfølgingsspørsmål ved noen av hendelsene:</p> <p>15. juni 2017. Brann i Mosjøen transformatorstasjon. Brannen førte til utfall av aluminiumverk og alminnelig forbruk i Mosjøen. Aluminiumsverket ble liggende ute i over 2 timer før alternativ forsyning ble etabler. NVE spør om hvordan systemansvarlig blir orientert om denne typen saker. Statnetts regionsentral får alarm og oppretter kontakt med konsesjonær.</p> <p>18. august 2017. Alle 132 kV avganger i Orkla stasjon faller ut. Shell Nyhamna, Elkem Thamshavn og alminnelige forbrukere blir uten strøm. Forsyning var gjenopprettet etter ca. en time. NVE spør om hvilke virkemidler som ble vurdert i forbindelse med hendelsen. I denne situasjonen var det fokus på å finne feilårsak og gjenopprette driften i form av omkoblinger i nettet.</p> <p>Statnett orienterer om regionale problemstillinger i NO3, som illustreres med to hendelser:</p>	Statnett

	<ul style="list-style-type: none"> - 31. august 2017. Nær nettkollaps i NTE 66kV nett. Årsak til hendelsen var store produksjonsendringer i kombinasjon med utkoblinger i Namsos. - 6. september 2017. Spenningskollaps i 66 kV nett til Trønder Energi, ca. 500 berørte kunder. Årsak til bruddet var samtidig stopp av produksjon, kombinert med linjeutkoblinger. <p>NVE spør om hva man kunne gjort for å unngå hendelsene. Statnett forklarer at god kommunikasjon mellom systemansvarlig og nettkonsesjonærene er viktig for denne typen hendelser. Statnett har tett dialog med netteier for å forbedre arbeidsprosessene.</p> <p><i>Nettkapasitet:</i> Statnett orienterer om nettkapasitet siden sist oppfølgingsmøte. Det orienteres om fem ulike hendelser. NVE stilte oppfølgings spørsmål til noen av hendelsene.</p> <p>28. – 29. oktober var det produksjonsrekord på vindkraft i Tyskland i tillegg til mye og varierende vindkraftproduksjon i Danmark og Sverige. Dette førte til flaskehals og store prisforskjeller i Elspot, noe som ga store frekvensavvik i perioden med økende vind.</p> <p>11. oktober var det store prisforskjeller i de nordiske budområdene. 420 kV Hasle-Halden var utkoblet for planlagt vedlikehold, noe som medførte kapasitetsreduksjon i Hasle (NO1-SE3). Utkoblingen var allerede flyttet fra et annet tidspunkt. NVE spør om man vurderte å flytte utkoblingen enda en gang. Statnett forklarer at dette ble vurdert, men utkoblingen måtte gjennomføres før vinteren.</p>	
12.2017	<p>Orientering om planlagt drift</p> <p>Statnett orienterer:</p> <p><i>Større driftsstanser</i> Statnett har fått inn 1800 planlagte driftsstanser til årsplan for 2018, en økning på 50% over fem år. 25% av driftsstansene blir rapportert til Statnett ihht frist for årsplan.</p> <p>Det er satt ny frist til 1. september for å få inn driftsstansene på et tidligere tidspunkt. Statnett gjør forbedringer i IT-system for å håndtere driftsstanser for å bedre arbeidsprosessene. Det er størst økning i Statnett sine egne driftsstanser. Det vil bli mange driftsstanser på vest- og sørlandet i 2018. Årsaken er prosjekter fra 2017 som flyttes til 2018.</p> <p><i>Systemvern</i> Statnett orienterer om planlagt bruk av systemvern i 2018. Det informeres i tillegg om avvikling og oppsett av nye systemvern siden sist møte. Flere av systemvernene (PFK) blir satt opp pga. mye ny vindkraft. Dette gjelder for Fosen, i Finnmark og i Østnettet.</p>	Statnett
13.2017	<p>Frekvenskvalitet</p> <p>Statnett presenterer utvikling i frekvens siden forrige møte. Frekvensavviket for uke 1-43 i 2017 var på 10 317 minutter. Dette er høyere enn målet per år som er</p>	Statnett

	<p>10 000. Avviket er lavere enn i fjor, men høyere enn 2015. Avvikene skyldes blant annet økt vind og mange flaskehalsar ut av Norge.</p> <p>Statnett viser til eksempel på dag med store frekvensavvik pga. mange flaskehalsar og ubalansar i systemet. NVE bemerker at det var høy frekvens i ca. en time, og spør om hvorfor det tok så lang tid å rette opp. Statnett forklarer at det var på grunn av store mengder små bud som måtte aktiveres, noe som gir en utfordrende koordinering. Flaskehalsene i systemet forsinkar også balanseringen fordi bud må aktiveres i en bestemt rekkefølge.</p>	
14.2017	<p>Status – energi, effekt, kapasitet</p> <p>Statnett informerer om normal fyllingsgrad for NO1, NO2, NO3, NO4, NO5 og Norge generelt.</p>	Statnett
15.2017	<p>Nordisk og europeisk arbeid</p> <p>Det er egne løp mellom NVE og Statnett på arbeidet med nettkodene</p>	Statnett
16.2017	<p>Status diverse saker</p> <p>Ingen saker</p>	Statnett
17.2017	<p>Eventuelt</p> <p>Statnett:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Statnett tar opp Statnetts håndtering av omprioritering av driftstanser. Mange driftstanser blir omprioritert, men det er vanskelig å fastsette en kostnad for omprioriteringen. Statnett har vanskeligheter med å følge bestemmelsen. - Statnett orienterer om at det pågår et arbeid hos NordPool for å innføre auksjon for intradag fra februar. <p>NVE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - NVE stiller spørsmål ved praksis knyttet til bruk av systemkritisk vedtak for driftstanser hvor årsaken ikke er uforutsette hendelser. - NVE informerer om tidsplan for endringer i fos. - NVE har et spørsmål om hvordan Statnett ser for seg at SOA vil se ut fram i tid. Statnett orienterer om at det ikke vil være et rent praktiseringsdokument. - NVE stiller spørsmål ved betaling fra Statnetts til aktører som tidlig implementerer krav. - NVE ønsker et møte om årlig rapportering fra Statnett som systemansvarlig i 2017. Dato avklares på e-post. 	NVE/ Statnett